

Att opponera på ett annat arbete

Nedanstående synpunkter är hämtade ur:

Björklund M, Paulsson U, (2003): Seminarieboken - att skriva, presentera och opponera. Studentlitteratur

Slutseminariet

Slutseminariet innebär en granskning av det framlagda arbetet i syfte att fastställa värdet av detta samt att lära sig av erfarenheterna så att man i framtiden kan genomföra och presentera studier på ett bättre sätt. Den främsta granskningen utförs av de s.k. "opponenterna". Ordet opponent är lite missvisande. Det är inte fråga om att opponera sig utan att granska det framlagda arbetet och ta fram både starka och svaga sidor samt att föra en dialog med författarna och gärna även auditoriet om detta. Författarna å sin sida kan bidra till ett effektivt och intressant slutseminarium genom att skriva en klar och tydlig uppsats, ange källor korrekt och detaljerat, samt genom att verkligen försöka lyssna på och besvara de frågor som dyker upp under seminariet.

Varför ska man opponera?

Genom oppositionen får studenterna möjlighet att visa att de vet vad som är en bra respektive dålig uppsats och därmed att de, oavsett kvaliteten på den egna uppsatsen, vet vilka kriterier som är viktiga och vad man ska sträva efter då man skriver uppsats. Det ger med andra ord en möjlighet för studenterna att visa sin kompetens inom uppsatsskrivande. Oppositionen kan ses som ett övnings- och inläringstillfälle.

Oppositionsanda

En opposition bör präglas av en konstruktiv grundattityd som bland annat visar sig i att granskningen är sakligt och inte personligt inriktad, att man visar respekt för varandra, samt att man har en lärandeinställning, d.v.s. att alla som ingår i seminariet gemensamt ska lära sig av fel och framsteg.

Om oppositionen görs muntligen vid själva seminarietillfället bör den konstruktiva grundattityden visa sig i form av ett engagerat men lugnt framförande av synpunkterna. Om stämningen blir hetsig leder det bara till låsta positioner och minskad inläring. Det är också viktigt med konstruktivt tänkande och agerande. Det innebär bl.a. att ifrågasätta gjorda val och dragna slutsatser (kritiskt tänkande), att finna nya infallsvinklar på det behandlade problemet (kreativt tänkande) samt att se styrkan och möjligheterna i det framlagda arbetet (positivt tänkande). Konstruktivt tänkande kan således sägas bestå av de tre delarna kritiskt, kreativt och positivt tänkande.

Oppositionens innehåll

Samma kontroll som ni bör göra innan ni lämnar in ert eget slutmanus bör också göras under förberedelsen av oppositionen. Att visa alternativa uppläggningar av arbetet och alternativa tolkningar av dess resultat är inte så lätt, men om det lyckas är det ett elegant sätt att granska och kommentera ett arbete på.

- Intressanta resultat och resonemang
- De delar som är bra genomförda
- Om ämnet behärskas av författarna
- Uppsatsens respektive presentationens utformning och genomförande.
- Håller tänkesätt och resonemang?
- Hur har författarna kommit fram till olika resultat?
- Är resultat och slutsatser tydligt motiverade och underbyggda?
- Framgår det klart var olika uppgifter kommer ifrån?
- Finns det någonting annat som är oklart eller dåligt beskrivet?

Tänk på att lägga upp oppositionen som en vanlig presentation - inget läsande innantill utan kontakt med åhörarna etc. Inled gärna oppositionen med att visa upp strukturen för oppositionen (vilka bitar tas upp och i vilken ordning) på tavlan eller på en overhead-bild.

Det är viktigt att opponenter kan uppfatta proportioner och ge en nyanserad opposition där stora, väsentliga frågor ges stort utrymme och småsaker bara nämns i förbigående.

Börja gärna med övergripande synpunkter, t.ex. avseende struktur och måluppfyllelse, för att efter hand gå mer in i detalj. Ta inte upp eventuella stavfel, utelämnade komma tecken eller andra formfel om det inte är grova, genomgående fel. Eventuellt kan sådana brister tas upp efteråt direkt med författarna. Stavfel är bara intressanta om de leder tankarna fel eller är så många att de blir störande för läsningen. Finns det inga brister på ett visst område konstaterar man bara det och går vidare till nästa område.

Som opponenter gäller det alltså att koncentrera sig på väsentligheter och inte peta i detaljer samt att vara klar och tydlig.

Oppositionen kan lämpligen läggas upp i två omgångar plus ett slutomdöme. I första omgången tar ni upp de stora frågorna, i andraomgången de små frågorna. Skulle tids- eller utrymmesbrist uppstå hoppar ni bara över den andra omgången helt eller delvis och går direkt till slutomdömet och har ändå fått med allt det väsentliga. Om ni däremot blandar stort och smått och arbetar er framåt kapitel för kapitel, är risken att ni inte lyckas skilja ut de större styrkorna och svagheter från de mindre. Ni riskerar också att hamna i tidsbrist.